Jeugd-bescherming en jeugdreclassering

1e halfjaar 2019

Jeugd-bescherming en jeugdreclassering

1e halfjaar 2019

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2018–2019	2018 tot en met 2019
2018/2019	Het gemiddelde over de jaren 2018 tot en met 2019
2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2018 en eindigend in 2019
2016/'17–2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2016/'17 tot en met 2018/'19

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever
Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress
Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp
Edenspiekermann

Inlichtingen
Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2019.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Inleiding 4

1. 31,6 duizend jeugdbeschermingsmaatregelen 5

1.1 Stijgende in- en uitstroom bij ondertoezichtstellingen 6
1.2 Meer jongeren met ondertoezichtstelling 7
1.3 Aantal jongeren met voogdij blijft vrijwel gelijk 8
1.4 Voogdijtrajecten worden langer, ondertoezichtstellingen iets korter 8
1.5 Ondertoezichtstelling vaker beëindigd volgens plan 10
1.6 Bijna 3 procent heeft ook een jeugdreclasseringsmaatregel 11
1.7 De meeste jongeren met jeugdbescherming krijgen ook jeugdhulp 12
1.8 4 op de 5 jongeren met jeugdbescherming woont niet in een tweeoudergezin 14
1.9 Jeugdbescherming vooral in Limburg en het noorden 16

2. Aantal jongeren in jeugdreclassering blijft dalen 18

2.1 Jeugdreclassering bijna altijd beëindigd volgens plan 21
2.2 Gemiddelde duur toezicht en begeleiding in vrijwillige kader neemt af 21
2.3 Vier op de tien jongeren met jeugdreclassering ontvangt ook jeugdhulp 23
2.4 Jongens vaker in jeugdreclassering dan meisjes 23
2.5 Jeugdreclassering vooral in regio Rotterdam 26
2.6 Vaker herhaald beroep bij ondertoezichtstelling en jeugdreclassering dan bij voogdij 27

Begrippenlijst 29

Inleiding

Sinds 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor hulp aan jongeren. Dat is vastgelegd in de Jeugdwet. Om de gemeenten bij de uitvoering ervan te ondersteunen is in de Jeugdwet een regeling opgenomen voor het ontsluiten van beleidsinformatie. De beleidsinformatie betreft informatie over jeugdhulpgebruik en de inzet van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen verstrekken hierover gegevens aan het CBS.

In deze rapportage staan de resultaten over de verstrekte jeugdbescherming en jeugdreclassering in het eerste halfjaar van 2019. De resultaten over jeugdhulp worden in een aparte rapportage beschreven.

1.

31,6 duizend jeugdbeschermings-maatregelen

Op 30 juni 2019 waren er iets meer dan 31,6 duizend lopende jeugdbeschermings-maatregelen. In twee derde van de gevallen betrof het een vorm van ondertoezichtstelling. In ongeveer een derde van alle maatregelen ging het om een voogdijmaatregel, al dan niet voorlopig of tijdelijk (tabel 1.0.1).

In de eerste helft van 2019 was er een lichte stijging van het totaal aantal jeugd-beschermingsmaatregelen. Op 30 juni 2019 waren er 1 procent meer maatregelen actief dan aan het begin van het jaar. Het totaal aantal ondertoezichtstellingen is met anderhalf procent gestegen. Het totaal aantal voogdijmaatregelen is in de eerste helft van 2019 ook iets toegenomen, met 0,1 procent.

1.0.1 Jeugdbeschermingsmaatregelen, per type maatregel, eerste halfjaar 2019*

	Beginstand (1-1-2019)	Instroom	Uitstroom	Eindstand (30-06-2019)[1)]
	aantal maatregelen			
Totaal	31 295	6 340	5 995	31 635
Ondertoezichtstelling	20 830	4 615	4 290	21 150
Voorlopige ondertoezichtstelling	350	855	850	355
Voogdij	9 910	680	685	9 900
Voorlopige en tijdelijke voogdij	210	190	170	230

Bron: CBS.

[1)] Maatregelen met een einddatum van 30 juni tellen niet mee in de eindstand.

1.1 Stijgende in- en uitstroom bij ondertoezichtstellingen

In het eerste halfjaar van 2019 zien we een stijging in de in- en uitstroom bij onder-toezichtstellingen vergeleken met het eerste halfjaar van 2018. Er worden nog steeds meer ondertoezichtstellingen gestart dan beëindigd (figuur 1.1.1).

Bij de voogdij zijn er ongeveer evenveel maatregelen gestart als beëindigd. De instroom in de voogdijmaatregelen is, na een daling de afgelopen jaren, in het eerste halfjaar van 2019 ongeveer gelijk aan vorig jaar. De uitstroom bij voogdij ligt iets lager dan vorig jaar.

Bij de voorlopige ondertoezichtstellingen zien we een daling in de instroom en een stijging in de uitstroom. Bij de voorlopige en tijdelijke voogdij is er een stijging te zien bij de in- en uitstroom (figuur 1.1.1).

1.1.1 Instroom en uitstroom jeugdbescherming naar type[1)]

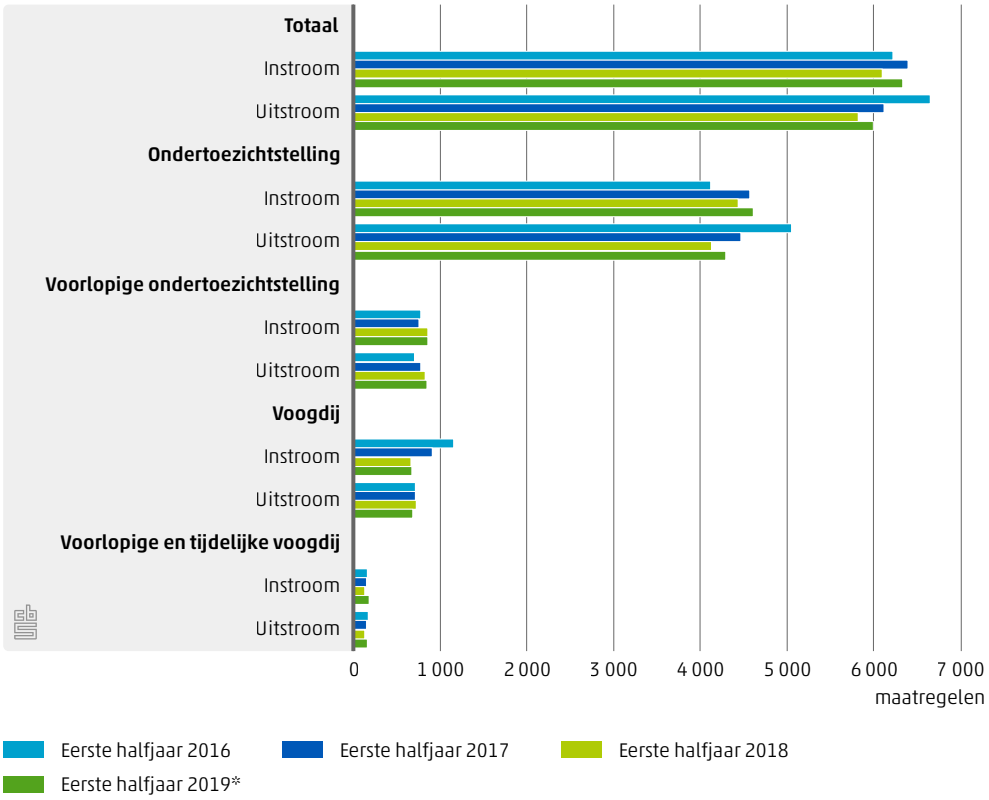

Bron: CBS.

[1)] Jeugdbeschermingsmaatregelen bij personen van 0 tot en met 17 jaar.

1.2 Meer jongeren met ondertoezichtstelling

Op 30 juni 2019 stonden 21 170 jongeren onder toezicht; eind 2018 ging het om 20 770 jongeren (figuur 1.2.1). In de periode 2009 tot en met 2016 daalde het aantal jongeren met een ondertoezichtstelling, sinds 2016 stijgt dit aantal licht. Het gaat hier uitsluitend om de reguliere ondertoezichtstellingen. De voorlopige ondertoezichtstellingen zijn buiten beschouwing gelaten.

1.2.1 Aantal jongeren met voogdij of ondertoezichtstelling, 2005-eerste halfjaar 2019*[1)2)]

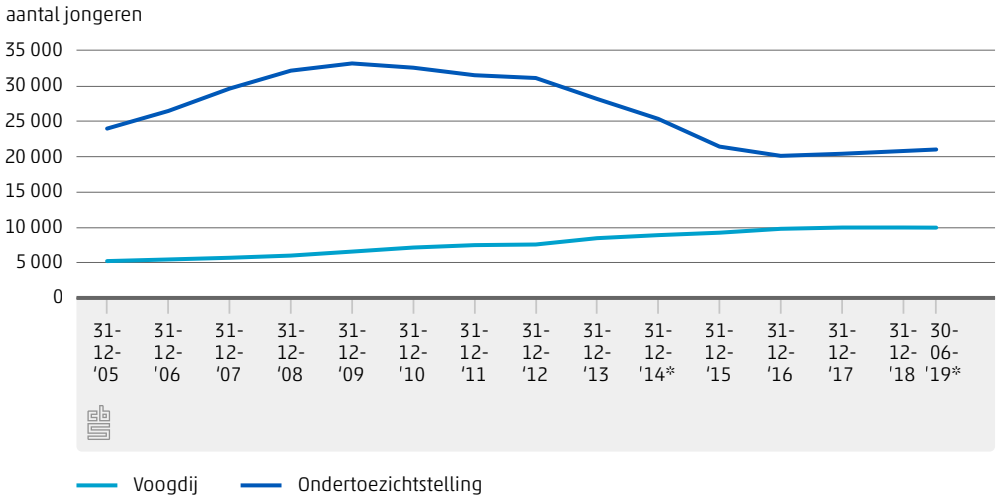

Bron: CBS, Ministerie van Veiligheid en Justitie (2005 t/m 2010), CBS (vanaf 2011).

[1)] Personen van 0 tot en met 17 jaar met voogdij of ondertoezichtstelling, exclusief voorlopige voogdij, tijdelijke voogdij en voorlopige ondertoezichtstelling.
[2)] Door invoering van de Jeugdwet treedt met ingang van 2015 een methodebreuk op.

1.3 Aantal jongeren met voogdij blijft vrijwel gelijk

In het eerste halfjaar van 2019 is het aantal jongeren met voogdij ten opzichte van vorig jaar vrijwel gelijk gebleven. Op de laatste dag van 2018 gold voor 9 940 jongeren een voogdijmaatregel en eind juni 2019 waren dat er met 9 905 iets minder. De stijgende trend van de afgelopen jaren lijkt zich dus niet voort te zetten in 2019 (figuur 1.2.1). Het betreft hier uitsluitend de reguliere voogdij. Voorlopige en tijdelijke voogdij zijn buiten beschouwing gelaten.

1.4 Voogdijtrajecten worden langer, ondertoezichtstellingen iets korter

Van de beëindigde reguliere voogdijmaatregelen in het eerste halfjaar van 2019 duurde 94 procent langer dan een jaar (tabel 1.4.1). 69 procent van de reguliere ondertoezichtstellingen duurde een jaar of langer. De meeste beëindigde voorlopige ondertoezichtstellingen duurden korter dan 3 maanden; dit is officieel ook de maximale duur van een voorlopige OTS, daarna dient deze ofwel te worden beëindigd ofwel te worden omgezet in een reguliere OTS.

1.4.1 Duur van jeugdbeschermingsmaatregelen, per type maatregel, eerste halfjaar 2019*[1)]

	Totaal beëindigde maatregelen	Duur van de maatregel				
		0 tot 3 maanden	3 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	12 tot 36 maanden	langer dan 36 maanden
	aantal maatregelen					
Totaal	5 995	980	315	1 095	2 240	1 370
Ondertoezichtstelling	4 290	60	240	1 040	2 075	875
Voorlopige ondertoezichtstelling	850	835	20	.	.	.
Voogdij	685	.	15	20	160	490
Voorlopige voogdij	155	80	40	30	.	.
Tijdelijke voogdij	10	.	.	.	.	.

Bron: CBS.

[1)] Jeugdbeschermingsmaatregelen bij personen van 0 tot en met 17 jaar, beëindigd in het eerste halfjaar 2019.

De gemiddelde duur van de reguliere voogdijmaatregelen is met 2 044 dagen een stuk langer dan die van de reguliere ondertoezichtstellingen (864 dagen) én is in het eerste halfjaar van 2019 verder aan het stijgen. Dit in tegenstelling tot de gemiddelde duur van de reguliere ondertoezichtstellingen die juist licht is gedaald (figuur 1.4.2). De gemiddelde duur van de beëindigde tijdelijke voogdijtrajecten ligt een stuk hoger dan vorig jaar. Het gaat in de eerste helft van 2019 echter maar om 10 beëindigde tijdelijke voogdijtrajecten (tabel 1.4.1).

1.4.2 Gemiddelde duur van beëindigde jeugdbeschermings-maatregelen per type maatregel*[1)]

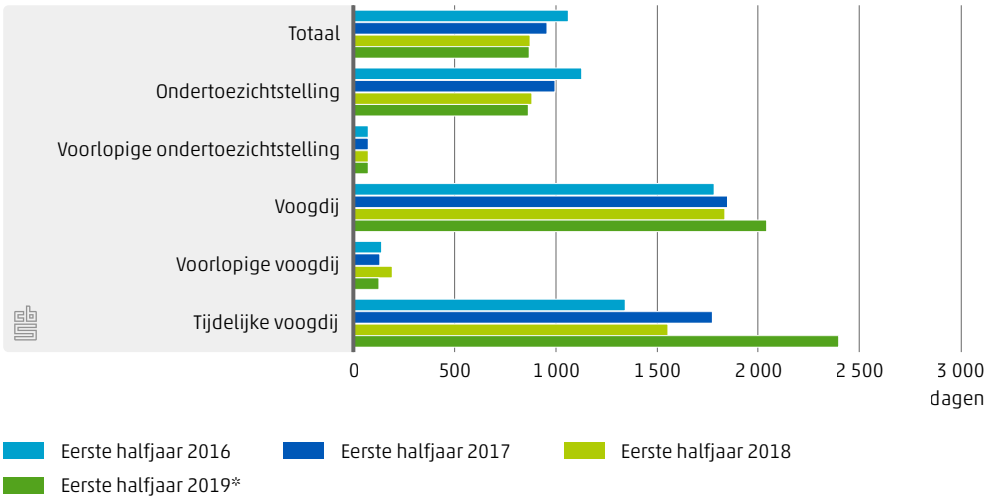

Bron: CBS.

[1)] Jeugdbeschermingsmaatregelen bij personen van 0 tot en met 17 jaar, beëindigd in eerste halfjaar.

1.5 Ondertoezichtstelling vaker beëindigd volgens plan

In het eerste halfjaar van 2019 werden 5 995 jeugdbeschermingsmaatregelen beëindigd, waarvan 5 145 beëindigde ondertoezichtstellingen en 855 beëindigde voogdijmaatregelen (zie tabel 1.0.1). De meeste ondertoezichtstellingen werden beëindigd volgens plan en dat aantal nam ook toe in de eerste helft van 2019 (figuur 1.5.1). Deze reden gold voor 3 820 beëindigde maatregelen, wat overeenkomt met 74 procent van alle in deze periode beëindigde ondertoezichtstellingen. Steeds minder ondertoezichtstellingen werden beëindigd vanwege een gezagsbeëindigende maatregel, het niet verlengen van een maatregel of het bereiken van de leeftijd van 18 jaar.

1.5.1 Beëindigde ondertoezichtstelling, naar reden beëindiging[1)]

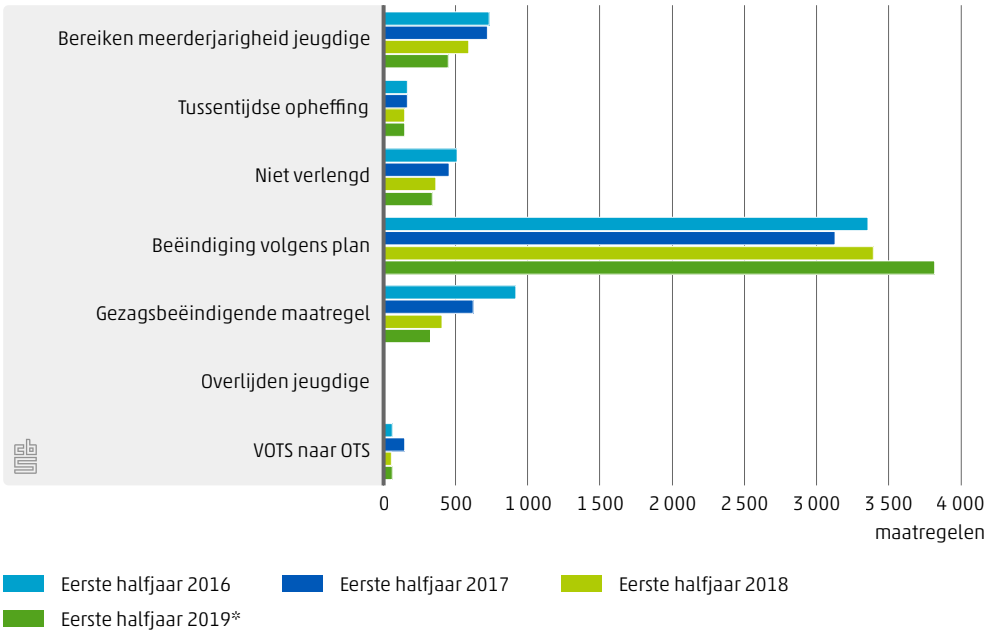

Bron: CBS.

[1)] Ondertoezichtstellingen en voorlopige ondertoezichtstellingen, beëindigd in eerste halfjaar.

De meest voorkomende reden om voogdij te beëindigen, is het bereiken van meerderjarigheid van de jongere. Dit aantal neemt echter wel af in de afgelopen jaren. In de eerste helft van 2019 waren er 545 voogdijmaatregelen die werden beëindigd met deze reden, zo'n 64 procent van alle beëindigde voogdijmaatregelen (figuur 1.5.2). In de eerste helft van 2019 werd een voogdijmaatregel iets vaker beëindigd doordat de voogdij naar de pleegouder ging of door herstel van het gezag.

1.5.2 Beëindigde voogdij, naar reden beëindiging[1)]

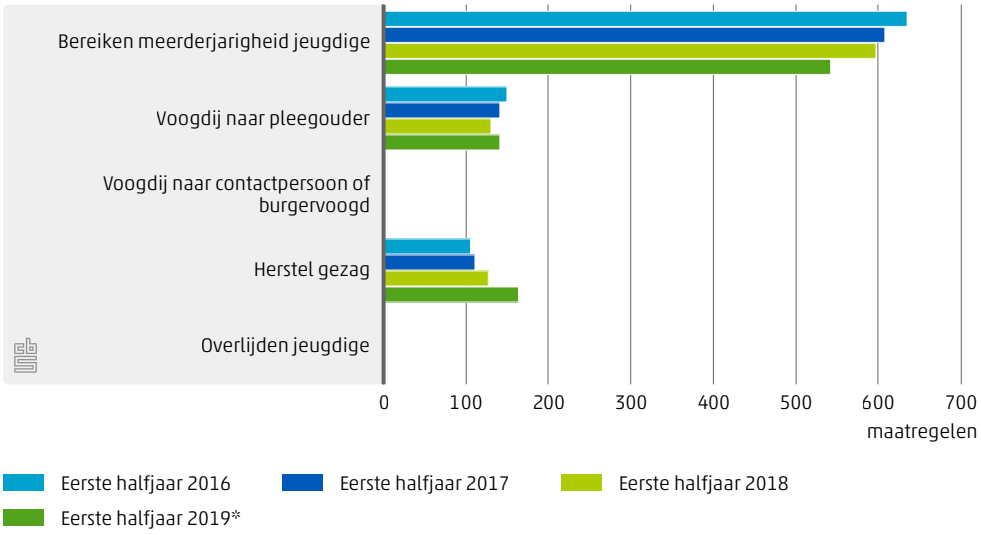

Bron: CBS.

[1)] Voogdij, tijdelijke voogdij en voorlopige voogdij, beëindigd in eerste halfjaar.

1.6 Bijna 3 procent heeft ook een jeugdreclasseringsmaatregel

Van alle 0- tot en met 17-jarigen die jeugdbescherming ontvangen heeft bijna 3 procent in hetzelfde halfjaar ook een jeugdreclasseringsmaatregel lopen. Dit percentage neemt de laatste jaren iets af: van 3,3 procent in het eerste halfjaar van 2016 naar 2,7 procent in het eerste halfjaar van 2019 (tabel 1.6.1). Dit komt voornamelijk doordat de samenloop bij onder toezicht gestelde jongeren daalt van 4,1 procent in de eerste helft van 2016 naar 3,3 procent in de eerste helft van 2019. De samenloop van voogdij met jeugdreclassering blijft rond de 1,2 procent liggen.

1.6.1 Inzet jeugdreclassering naar type jeugdbescherming (samenloop)[1)]

	Jongeren met jeugdbescherming en jeugdreclassering	Jongeren met ondertoezichtstelling en jeugdreclassering[2)]	Jongeren met voogdij en jeugdreclassering[3)]
	% van totaal aantal jongeren met jeugdbescherming	% van totaal aantal jongeren met ondertoezichtstelling	% van totaal aantal jongeren met voogdij
Eerste halfjaar 2016	3,3	4,1	1,2
Eerste halfjaar 2017	3,1	3,9	1,3
Eerste halfjaar 2018	2,8	3,5	1,2
Eerste halfjaar 2019*	2,7	3,3	1,2

Bron: CBS.

[1)] Personen van 0 tot en met 17 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel.
[2)] Inclusief voorlopige ondertoezichtstellingen.
[3)] Inclusief tijdelijke voogdij en voorlopige voogdij.

Het gaat in deze cijfers om alle jongeren die in het eerste halfjaar op enig moment jeugdbescherming ontvingen. Van hen is bepaald voor welk percentage ook een jeugdreclasseringsmaatregel gold in dezelfde periode.

1.7 De meeste jongeren met jeugdbescherming krijgen ook jeugdhulp

In het eerste halfjaar van 2019 ontving 71 procent van de jongeren met een ondertoezichtstelling daarnaast ook jeugdhulp (figuur 1.7.1). Het aandeel jongeren dat naast een ondertoezichtstelling ook jeugdhulp met verblijf ontvangt neemt in de laatste jaren af; van 39 procent in het eerste halfjaar van 2016 naar 32 procent in het eerste halfjaar

1.7.1 Samenloop ondertoezichtstelling met jeugdhulp[1)]

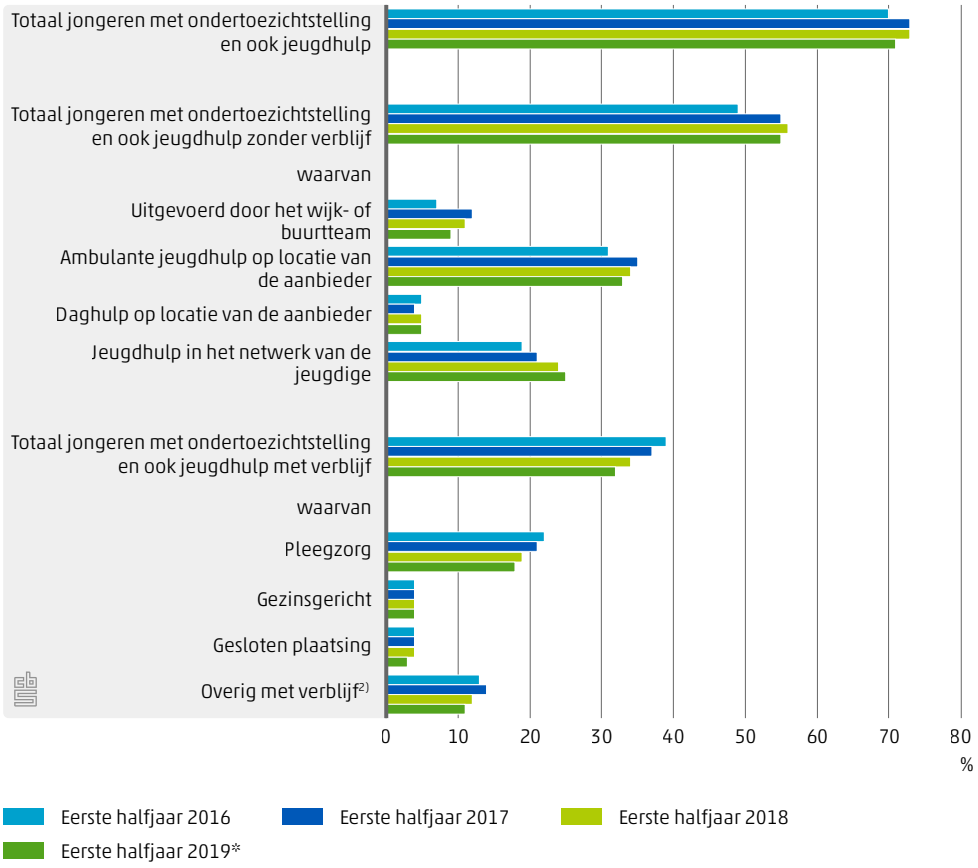

Bron: CBS.

[1)] Personen van 0 tot en met 17 jaar met een ondertoezichtstelling én jeugdhulp, als percentage van het totaal aantal jongeren met een ondertoezichtstelling. Jongeren met meerdere jeugdhulpvormen komen meerdere malen in de tabel voor.
[2)] Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

van 2019. In deze gevallen krijgen jongeren een ondertoezichtstelling en ontvangen zij jeugdhulp die mede inhoudt dat zij niet thuis verblijven.[1)] Het aandeel jongeren met een ondertoezichtstelling en daarnaast ook jeugdhulp zonder verblijf lag in het eerste halfjaar van 2019 op 55 procent.

Van alle jongeren die een voogdijmaatregel hebben, ontvangt 89 procent daarnaast ook jeugdhulp (figuur 1.7.2). In de eerste helft van 2019 ontving 83 procent van de jongeren met voogdij daarbij ook jeugdhulp met verblijf, dat aandeel lag iets lager dan de jaren ervoor. 38 procent van de jongeren met voogdij ontving jeugdhulp zonder verblijf in diezelfde periode.

1.7.2 Samenloop voogdij met jeugdhulp[1)]

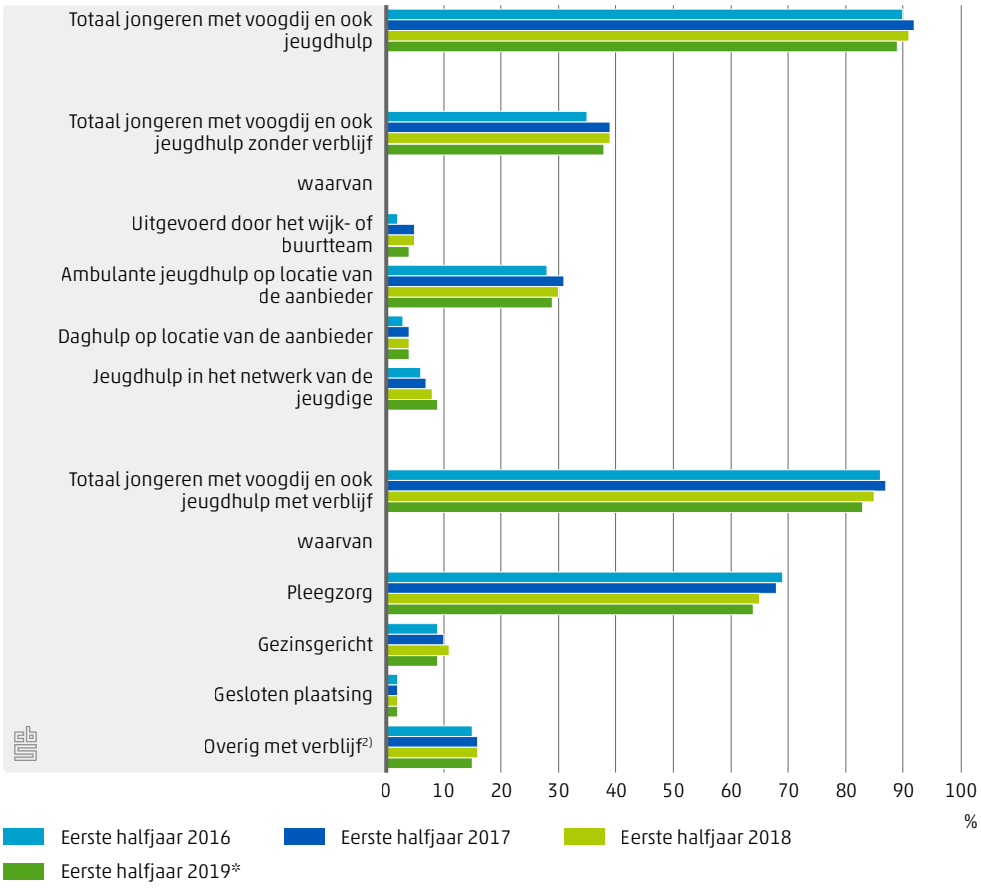

Bron: CBS.

1) Personen van 0 tot en met 17 jaar met voogdij én jeugdhulp, als percentage van het totaal aantal jongeren met voogdij. Jongeren met meerdere jeugdhulpvormen komen meerdere malen in de tabel voor.
2) Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

1) De jongere verblijft in deze gevallen elders. Of anders gezegd: de jongere slaapt formeel elders, niet zijnde thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

1.8 4 op de 5 jongeren met jeugdbescherming woont niet in een tweeoudergezin

De meeste jongeren met jeugdbescherming wonen op peildatum 30 juni 2019 niet in een gezin met twee ouders maar in een éénoudergezin of in een ander soort huishouden (tabel 1.8.1). Net iets meer jongens dan meisjes ontvangen jeugdbescherming, de meesten zijn tussen de 12 en 17 jaar en 67 procent heeft een Nederlandse achtergrond.

In totaal ontvingen 16 660 jongens op 30 juni 2019 jeugdbescherming, wat overeenkomt met 0,97 procent van alle jongens van 0 tot en met 17 jaar. Bij meisjes bedroeg dit aantal 14 935, wat gelijkstaat aan 0,91 procent van alle meisjes in deze leeftijd (tabel 1.8.1).

De groep 12- tot 18-jarigen is het ruimst vertegenwoordigd in de jeugdbescherming. In totaal ontvingen 14 170 jongeren in deze leeftijdscategorie jeugdbescherming op peildatum 30 juni 2019, wat overeenkomt met 1,2 procent van alle jongeren in deze leeftijdsklasse. Bij de jongere leeftijdsgroepen liggen deze aandelen lager: 0,5 procent bij de 0- tot 4-jarigen en 1 procent bij de 4- tot 12-jarigen (tabel 1.8.1).

1.8.1 Jeugdbescherming naar demografische kenmerken van de jongere, peildatum 30 juni 2019*[1)]

	Totaal jongeren (1-1-2019)	Totaal jongeren met jeugdbescherming	Voogdij	Voorlopige en tijdelijke voogdij	Ondertoezichtstelling	Voorlopige ondertoezichtstelling
	aantal jongeren					
Totaal	3 357 755	31 595	9 855	225	21 170	360
Geslacht						
Jongens	1 719 958	16 660	5 050	115	11 305	190
Meisjes	1 637 797	14 935	4 805	110	9 860	165
Leeftijd in klassen						
0 tot 4 jaar	687 237	3 350	560	55	2 655	85
4 tot 12 jaar	1 472 970	14 075	3 960	65	9 945	110
12 tot 18 jaar	1 197 548	14 170	5 330	110	8 570	165
Migratie(achtergrond)						
Nederlands	2 472 386	21 225	6 560	85	14 375	210
Overig westers	276 710	3 055	930	50	2 030	40
Niet-westers	608 659	7 315	2 365	90	4 760	105
Samenstelling huishouden[2)]						
Thuiswonend kind in een tweeouder gezin	2 750 612	5 880	205	20	5 545	110
Thuiswonend kind in een éénoudergezin	537 919	13 035	475	75	12 325	170
Overig	69 224	12 680	9 175	135	3 300	75

Bron: CBS.

[1)] Personen van 0 tot en met 17 jaar.
[2)] Onder thuiswonende kinderen worden ook begrepen adoptie- en stiefkinderen, maar geen pleegkinderen.

Jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond zijn oververtegenwoordigd in de jeugdbescherming. Van alle 0- tot 18-jarigen heeft bijna 18 procent een niet-westerse migratieachtergrond, bij jongeren met jeugdbescherming is dat 23 procent. Op peildatum 30 juni 2019 ontvingen 7 315 jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond jeugdbescherming. Dit komt overeen met 1,2 procent van alle jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond in Nederland. Bij jongeren met een Nederlandse respectievelijk een westerse migratieachtergrond bedroegen deze aandelen 0,9 en 1,1 procent (tabel 1.8.1).

Bij de reguliere voogdijmaatregelen en ondertoezichtstellingen is het aandeel jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond licht aan het dalen en het aandeel met een Nederlandse achtergrond licht aan het stijgen. Ook bij de voorlopige en tijdelijke maatregelen zien we in op 30 juni 2019 een stijging van het aandeel jongeren met een Nederlandse achtergrond vergeleken met het jaar ervoor (figuur 1.8.2).

1.8.2 Jeugdbescherming naar migratieachtergrond van de jongere, peildatum 30 juni[1)2)]

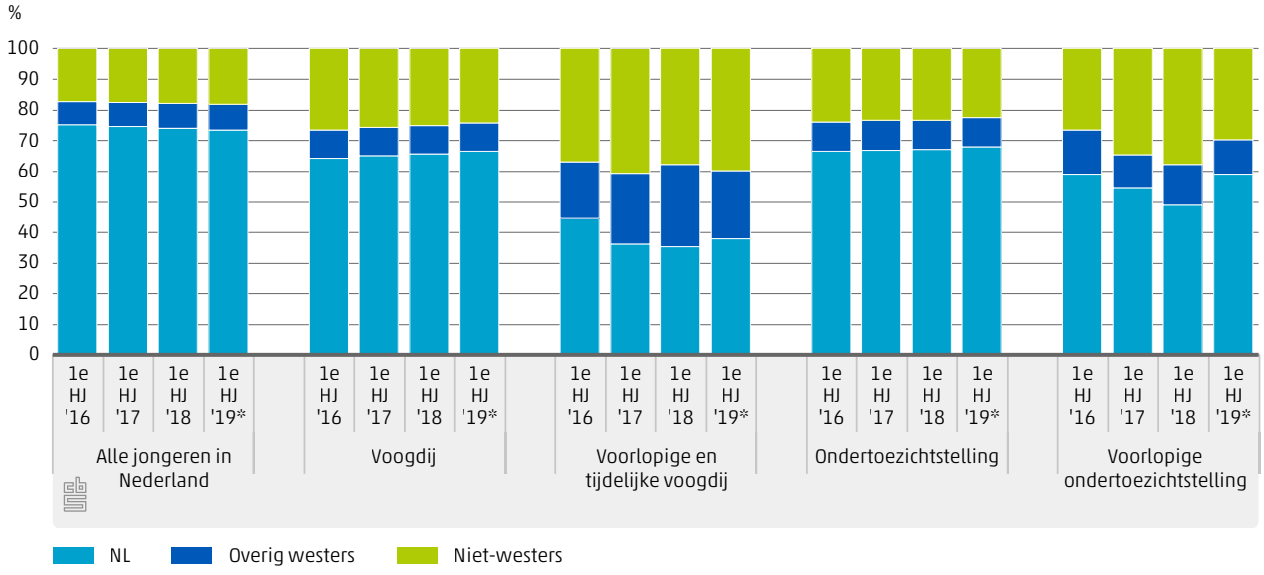

Bron: CBS.

[1)] Personen van 0 tot en met 17 jaar.
[2)] Voor het totaal aantal jongeren in Nederland is gekeken naar peildatum 1 januari.

In totaal woonden op 30 juni 2019 13 035 jongeren met jeugdbescherming in een éénoudergezin, wat gelijk staat aan 2,4 procent van alle jongeren die in een éénoudergezin wonen. Bij de overige huishoudens is dit aandeel het hoogst: 18,3 procent van alle jongeren in een overig huishouden ontvangen jeugdbescherming (tabel 1.8.1).

Onder de jongeren met een reguliere of voorlopige ondertoezichtstelling is het aandeel overige huishoudens aan het dalen en het aandeel dat in een één- of tweeoudergezin woont stijgt. Een overig huishouden is bijvoorbeeld een institutioneel huishouden of een huishouden bestaande uit één persoon. Ook bij de voorlopige en tijdelijke voogdij zien we een stijging in het aandeel éénoudergezinnen en een daling in het aandeel overige huishoudens vergeleken met vorig jaar (figuur 1.8.3).

1.8.3 Jeugdbescherming naar samenstelling huishouden van de jongere, peildatum 30 juni[1)2)]

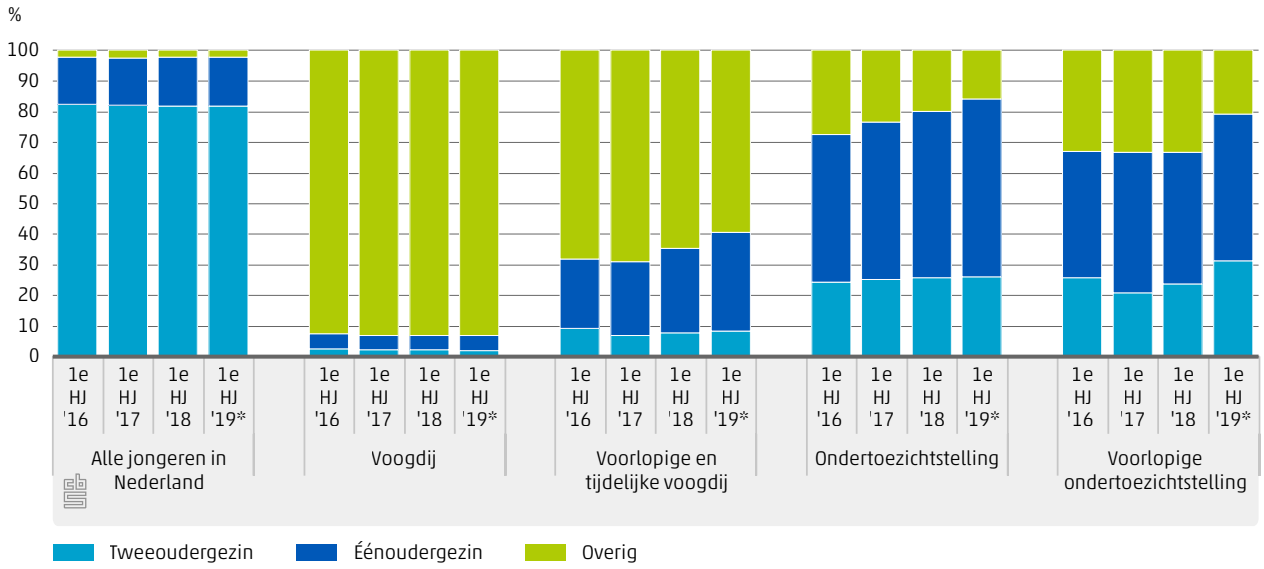

Bron: CBS.

[1)] Personen van 0 tot en met 17 jaar.
[2)] Voor het totaal aantal jongeren in Nederland is gekeken naar peildatum 1 januari.

1.9 Jeugdbescherming vooral in Limburg en het noorden

In Limburg wonen relatief gezien de meeste jongeren die jeugdbescherming ontvangen.[2)] Ook in bepaalde gemeenten in Groningen en Friesland wonen relatief veel jongeren met jeugdbescherming (figuur 1.9.1).

Dat er in Limburg relatief veel jongeren met jeugdbescherming wonen blijkt ook uit de cijfers per jeugdregio (tabel 1.9.2). In de top vijf van jeugdregio's met het grootste aandeel jeugdbescherming staan twee Limburgse jeugdregio's. Ook Twente, de Kop van Noord-Holland en Midden Holland scoren hoog. De laagst scorende regio's liggen in de provincies Noord-Holland en Utrecht.

[2)] Volgens het woonplaatsbeginsel. Zie https://vng.nl/files/vng/201607_factsheet_woonplaatsbeginsel_2016.pdf

1.9.1 Jongeren met jeugdbescherming als percentage van het totale aantal jongeren, naar gemeente en jeugdregio, peildatum 30 juni 2019*[1)2)]

Percentage jeugdbescherming naar gemeente

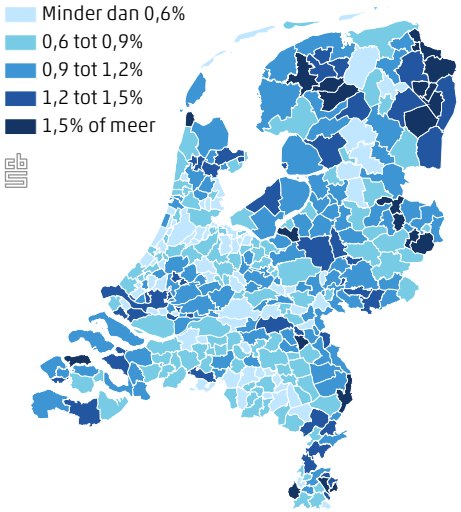

Percentage jeugdbescherming naar jeugdregio

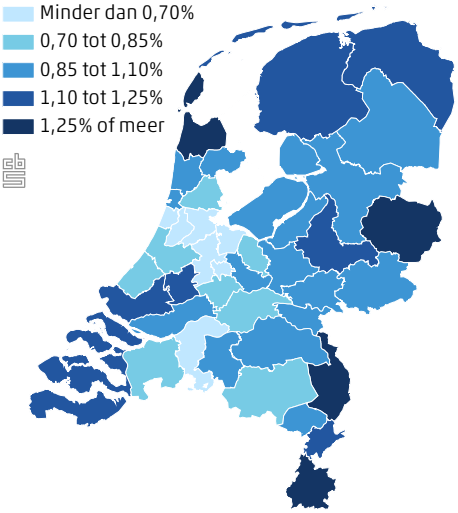

Bron: CBS.

[1)] Personen van 0 tot en met 17 jaar.
[2)] De peildatum van het totale aantal jongeren is 1 januari 2019 en komt dus niet overeen met de peildatum van het aantal jongeren met jeugdbescherming (30 juni 2019).

1.9.2 Jeugdregio's met de hoogste en laagste aandelen jongeren met jeugdbescherming, peildatum 30 juni 2019*[1)]

	% van het totale aantal personen van 0 tot en met 17 jaar[2)]
Grootste aandelen	
Zuid-Limburg	1,42
Twente	1,29
Kop van Noord-Holland	1,28
Noord-Limburg	1,27
Midden Holland	1,22
Kleinste aandelen	
Gooi- en Vechtstreek	0,54
Haarlemmermeer	0,55
Utrecht West	0,61
Utrecht Stad	0,62
Zuid Kennemerland	0,63

Bron: CBS.

[1)] Personen van 0 tot en met 17 jaar met jeugdbescherming.
[2)] De peildatum van het totale aantal jongeren is 1 januari 2019 en komt dus niet overeen met de peildatum van het aantal jongeren met jeugdbescherming (30 juni 2019).

2. Aantal jongeren in jeugdreclassering blijft dalen

Aan het einde van het eerste halfjaar van 2019 was op 5 840 jongeren een jeugdreclasseringsmaatregel van toepassing. Dit betreft personen van 12 tot en met 22 jaar met één of meerdere jeugdreclasseringsmaatregelen. In totaal waren op dat moment 5 850 jeugdreclasseringsmaatregelen van kracht. Dat zijn er bijna 100 minder dan aan de start van het jaar.

De twee varianten van toezicht en begeleiding worden het meest toegepast. Het gaat hier dan vooral om toezicht en begeleiding in het gedwongen kader (5 035 maatregelen op 30 juni 2019). De overige vormen van jeugdreclassering worden beduidend minder vaak ingezet. De voorbereiding gedragsbeïnvloedende maatregel komt nauwelijks meer voor in het eerste halfjaar van 2019.

2.0.1 Jeugdreclasseringsmaatregelen, per type maatregel, eerste halfjaar 2019*

	Beginstand (1-1-2019)	Instroom	Uitstroom	Eindstand (30-06-2019)[1)]
	aantal maatregelen			
Totaal	5 945	2 845	2 940	5 850
waarvan				
Toezicht en begeleiding: gedwongen kader	5 125	1 745	1 835	5 035
Toezicht en begeleiding: vrijwillig	655	920	925	645
Individuele trajectbegeleiding Harde Kern	105	120	95	125
Individuele trajectbegeleiding Criem	45	50	60	30
Scholings- en trainingsprogramma	.	.	.	.
Gedragsbeïnvloedende maatregel	15	10	15	10
Voorbereiding gedragsbeïnvloedende maatregel	.	.	.	.

Bron: CBS.

[1)] Maatregelen met een einddatum van 30 juni tellen niet mee in de eindstand.

De uitstroom van jeugdreclasseringsmaatregelen is in de eerste helft van 2019 met bijna zes procent gedaald ten opzichte van het eerste halfjaar van 2018. De instroom bleef nagenoeg gelijk. Het aantal ingestroomde jeugdreclasseringsmaatregelen ligt nog steeds onder het aantal uitgestroomde maatregelen (figuur 2.0.2).

Op peildatum 30 juni 2019 hadden 5 840 jongeren een jeugdreclasseringsmaatregel. In de periode 2011-2018 is een dalende trend te zien. Tussen 30 juni 2011 en 30 juni 2019 is het aantal jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel met ruim 47 procent afgenomen (figuur 2.0.3).

2.0.2 Instroom en uitstroom jeugdreclassering naar type[1)]

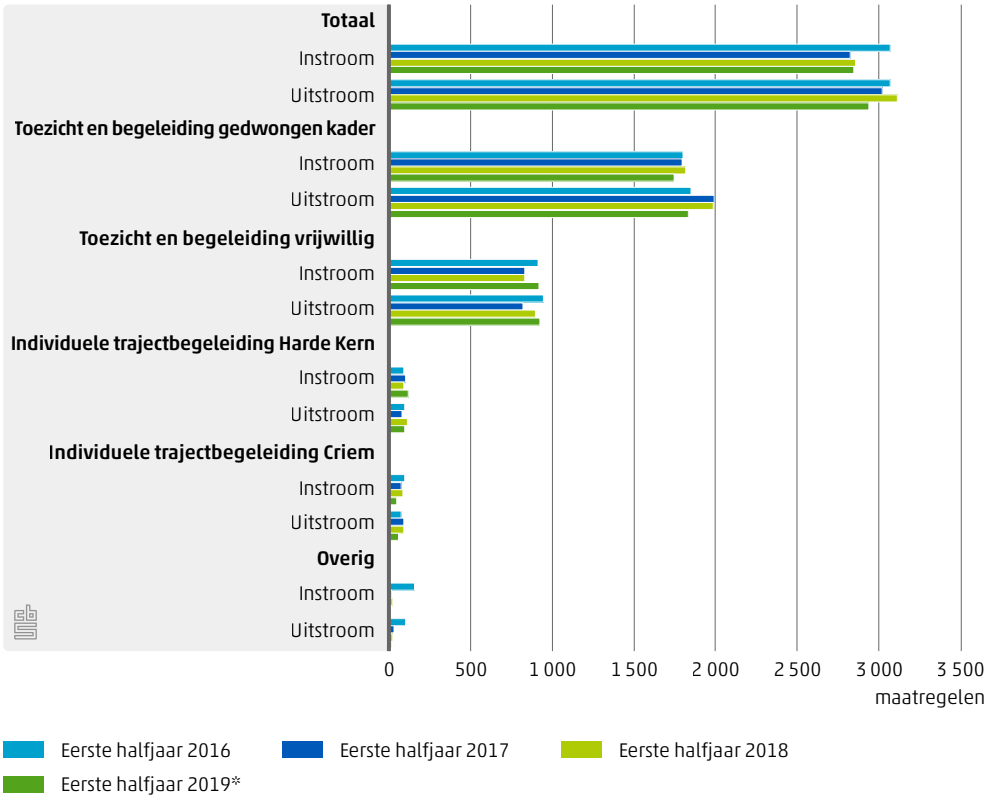

Bron: CBS.

[1)] Jeugdreclasseringsmaatregelen bij personen van 12 tot en met 22 jaar.

2.0.3 Aantal jongeren met jeugdreclasseringsmaatregelen, 2011-eerste halfjaar 2019* [1)2)]

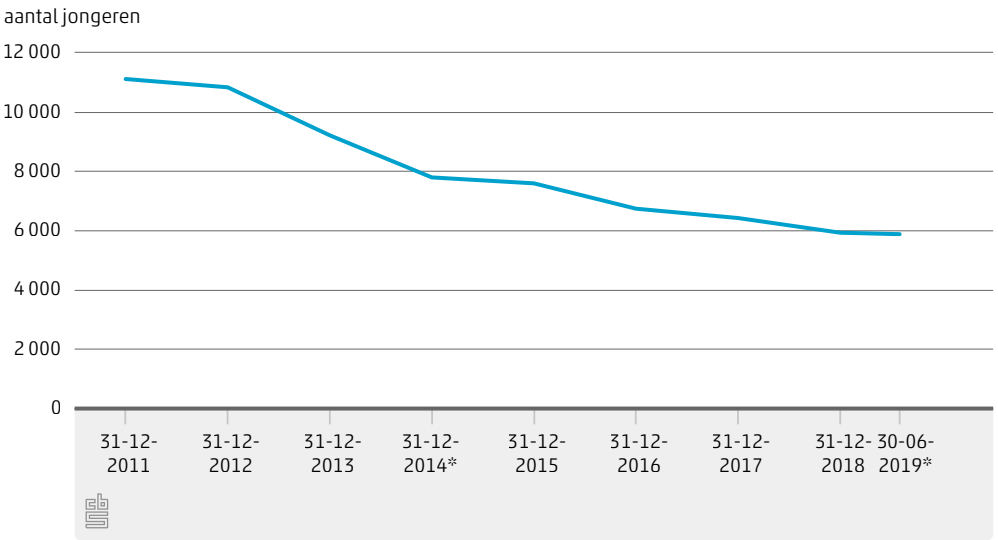

Bron: CBS.

[1)] Personen van 12 tot en met 22 jaar met één of meerdere jeugdreclasseringsmaatregelen.
[2)] Door invoering van de Jeugdwet treedt met ingang van 2015 een methodebreuk op.

2.1 Jeugdreclassering bijna altijd beëindigd volgens plan

Jeugdreclassering werd in het eerste halfjaar van 2019 in 99 procent van de gevallen beëindigd volgens plan: 2 905 van de 2 940 beëindigde maatregelen (figuur 2.1.1). De overige mogelijke redenen van beëindiging komen nauwelijks voor. In het eerste halfjaar van 2016, 2017 en 2018 was dat ook zo. Hierbij speelt vermoedelijk mee dat jeugdreclasseringstrajecten met tussentijdse wijzigingen, waarbij de jeugdreclassering wel ononderbroken wordt voortgezet, als één doorlopend traject worden gezien. Alleen de reden van beëindiging bij het definitieve einde van de maatregel komt daarmee in beeld in deze figuur.

2.1.1 Beëindigde jeugdreclassering, naar reden beëindiging[1)]

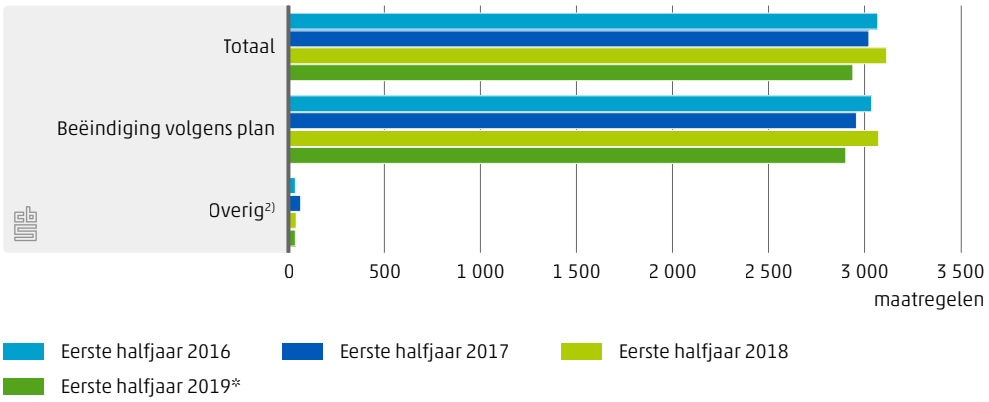

Bron: CBS.

[1)] Jeugdreclasseringsmaatregelen beëindigd in eerste halfjaar.
[2)] Tussentijdse opheffing, overgang naar volwassen reclassering, overlijden jeugdige, terugmelding, nader besluit

2.2 Gemiddelde duur toezicht en begeleiding in vrijwillige kader neemt af

Van alle afgesloten jeugdreclasseringsmaatregelen duurden de maatregelen toezicht en begeleiding in het gedwongen kader het langst. Bijna 60 procent van deze maatregelen duurde een jaar of langer (tabel 2.2.1). De overige vormen van jeugdreclassering duurden meestal korter dan een jaar.

2.2.1 Doorlooptijd van jeugdreclasseringsmaatregelen, naar type maatregel, eerste halfjaar 2019*[1)]

	0 tot 3 maanden	3 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	12 tot 24 maanden	24 tot 36 maanden	langer dan 36 maanden
	aantal maatregelen					
Totaal	750	600	450	795	250	95
Toezicht en begeleiding: gedwongen kader	175	290	300	755	230	85
Toezicht en begeleiding: vrijwillig	510	235	120	35	20	10
Individuele trajectbegeleiding Harde Kern	10	60	20	.	.	.
Individuele trajectbegeleiding Criem	45	10	.	.	.	.
Overig[2)]	10	.	.	.	.	.

Bron: CBS.

[1)] Jeugdreclasseringsmaatregelen die werden beëindigd in het eerste halfjaar 2019.
[2)] Scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

De gemiddelde duur van de maatregelen is in het eerste halfjaar van 2019 gedaald met anderhalf procent ten opzichte van vorig jaar. Dit komt vooral door een daling van de gemiddelde duur van de maatregelen toezicht en begeleiding in het vrijwillige kader. De daling van de gemiddelde duur van maatregelen toezicht en begeleiding in het gedwongen kader is in de eerste helft van 2019 gestopt.

2.2.2 Gemiddelde duur van beëindigde jeugdreclasserings-maatregelen per type maatregel*[1)2)]

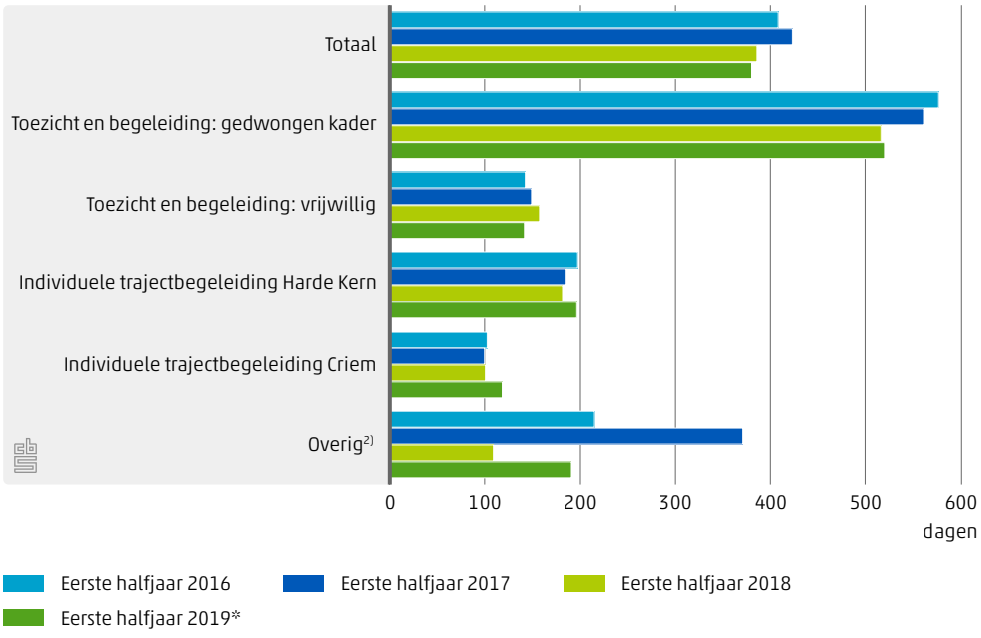

Bron: CBS.

[1)] Jeugdreclasseringsmaatregelen die werden beëindigd in het eerste halfjaar.
[2)] Scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

2.3 Vier op de tien jongeren met jeugdreclassering ontvangt ook jeugdhulp

Jeugdreclassering gaat in bijna vier op de tien gevallen gepaard met de inzet van jeugdhulp. Dit is minder dan bij jeugdbescherming, waar driekwart van de jongeren ook jeugdhulp ontvangt. Een deel van de jongeren met jeugdreclassering is ouder dan 18 jaar en kan aanvullende zorg en hulp mogelijk ook ontvangen vanuit andere zorgdomeinen (de Wet Langdurige Zorg, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning of de Zorgverzekeringswet).

Van de 5 840 jongeren die op 30 juni 2019 een jeugdreclasseringsmaatregel hadden, ontving 38 procent op hetzelfde moment ook jeugdhulp, in totaal betrof dat 2 190 jongeren (figuur 2.3.1). Er is een dalende trend zichtbaar vanaf het eerste halfjaar van 2017, toen dit percentage op 41 procent lag. Het percentage was het hoogst bij de overige groep (62 procent) en bij individuele trajectbegeleiding Harde Kern (46 procent) en het laagst bij individuele trajectbegeleiding Criem (34 procent). Bij de individuele trajectbegeleiding Criem is wel een flinke stijging te zien ten opzichte van eerdere halfjaren.

2.3.1 Inzet jeugdhulp naar type jeugdreclassering (samenloop)[1)]

	Totaal jongeren met jeugd-reclassering en ook jeugdhulp	Toezicht en begeleiding: gedwongen kader	Toezicht en begeleiding: vrijwillig	Individuele traject-begeleiding Harde Kern	Individuele traject-begeleiding Criem	Overig[2)]
	% van totaal jongeren met jeugdreclassering	% van totaal jongeren met dit type jeugdreclassering				
Eerste halfjaar 2016	38,4	37,6	40,8	56,5	28,4	55,6
Eerste halfjaar 2017	40,7	40,7	41,9	46,5	20,8	38,5
Eerste halfjaar 2018	39,7	39,9	39,1	43,5	24,0	83,3
Eerste halfjaar 2019*	37,5	37,4	37,1	46,0	34,4	61,5

Bron: CBS.

1) Personen van 12 tot en met 22 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel op peildatum 30 juni die tegelijkertijd jeugdhulp ontvingen.
2) Scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

2.4 Jongens vaker in jeugd-reclassering dan meisjes

Op 30 juni 2019 waren meer jeugdreclasseringsmaatregelen bij jongens dan meisjes van kracht. Dit geldt voor ieder type jeugdreclassering. In totaal was op 4 740 jongens een jeugdreclasseringsmaatregel van toepassing. Bij meisjes bedroeg dit aantal 1 100 (tabel 2.4.1). Ook relatief gezien komt jeugdreclassering vaker voor bij jongens dan bij meisjes, respectievelijk bij 0,4 en 0,1 procent.

2.4.1 Jeugdreclassering naar demografische kenmerken van de jongere, peildatum 30 juni 2019*[1)]

	Totaal jongeren (1-1-2019)	Totaal jongeren met jeugd-reclassering	Toezicht en begeleiding: gedwongen kader	Toezicht en begeleiding: vrijwillig	Individuele traject-begeleiding Harde Kern	Individuele traject-begeleiding Criem	overig[3)]
	aantal jongeren						
Totaal	2 275 779	5 840	5 040	650	125	30	15
Geslacht							
Jongens	1 162 279	4 740	4 070	535	120	30	15
Meisjes	1 113 500	1 100	975	115	.	.	.
Leeftijd in klassen							
12 tot en met 14 jaar	579 612	195	160	30	.	.	.
15 tot en met 17 jaar	617 936	2 680	2 200	390	75	25	.
18 tot en met 22 jaar	1 078 231	2 965	2 680	230	50	.	.
Migratie(achtergrond)							
Nederlands	1 670 887	2 705	2 375	295	35	.	.
Overig westers	196 460	520	450	60	10	.	.
Niet-westers	408 432	2 620	2 215	300	80	30	.
Samenstelling huishouden[2)]							
Thuiswonend kind in een tweeoudergezin	1 537 465	2 095	1 790	245	45	20	.
Thuiswonend kind in een éénoudergezin	410 983	2 495	2 165	270	55	10	.
Overig	327 331	1 250	1 085	135	25	.	.

Bron: CBS.

1) Personen van 12 tot en met 22 jaar met jeugdreclasseringsmaatregelen op peildatum 30 juni 2019.
2) Onder thuiswonende kinderen worden ook begrepen adoptie- en stiefkinderen maar geen pleegkinderen.
3) Scholings- en trainingsprogramma en (voorbereiding) gedragsbeïnvloedende maatregel.

De groep 15- tot en met 17-jarigen is relatief gezien het ruimst vertegenwoordigd in de jeugdreclassering. Dit betrof 2 680 jongeren wat overeenkomt met 0,43 procent van alle personen in deze leeftijdsklasse. Bij de 18- tot en met 22-jarigen ligt dit aandeel iets lager: 0,27 procent en bij de leeftijdscategorie 12- tot en met 14-jaar ligt dit aandeel flink lager: 0,03 procent.

Het aandeel jongeren van 18 tot en met 22 jaar is aan het toenemen (figuur 2.4.2). Ruim de helft van alle jongeren die op 30 juni 2019 een jeugdreclasseringsmaatregel hebben, is tussen de 18 en 22 jaar. Op 30 juni 2016 was dit 46 procent van alle jongeren met jeugdreclassering. Het aandeel jongeren in de leeftijdscategorie 15 tot en met 17 jaar is in dezelfde periode aan het afnemen van ruim 49 procent naar bijna 46 procent.

Op 30 juni 2019 was op 2 620 jongeren met niet-westerse migratieachtergrond een jeugdreclasseringsmaatregel van toepassing. Dit komt overeen met 0,6 procent van alle jongeren met niet-westerse migratieachtergrond. Daarmee is het aandeel jongeren met jeugdreclassering in deze groep groter dan bij andere migratieachtergronden. Bij jongeren met westerse respectievelijk Nederlandse achtergrond bedragen deze aandelen 0,3 en 0,2 procent.

2.4.2 Jeugdreclassering naar leeftijd de jongere, peildatum 30 juni[1)2)]

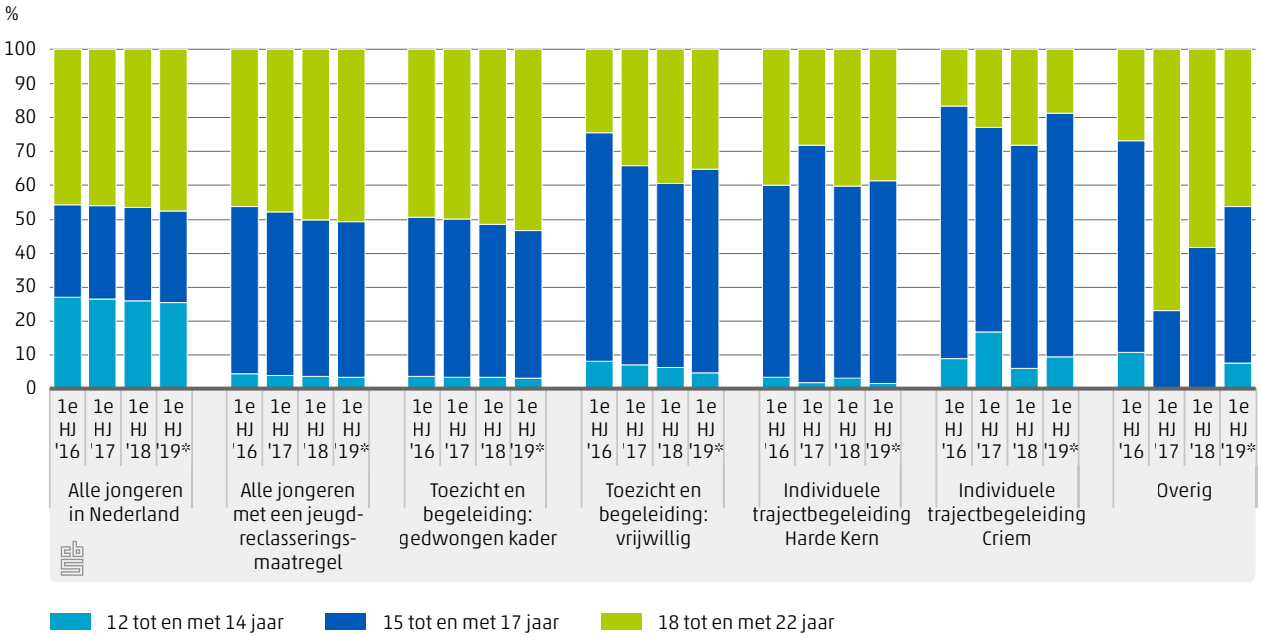

Bron: CBS.

[1)] Personen van 12 tot en met 22 jaar.
[2)] Voor het totaal aantal jongeren in Nederland is gekeken naar peildatum 1 januari.

Op 30 juni 2019 bestond de groep jongeren met jeugdreclassering voor 46 procent uit jongeren met een Nederlandse achtergrond en voor 45 procent uit jongeren met een niet-westerse achtergrond. Op 30 juni 2016 was dit omgedraaid: 45 procent had een Nederlandse achtergrond en 46 procent een niet-westerse achtergrond.

2.4.3 Jeugdreclassering naar samenstelling huishouden, peildatum 30 juni[1)2)]

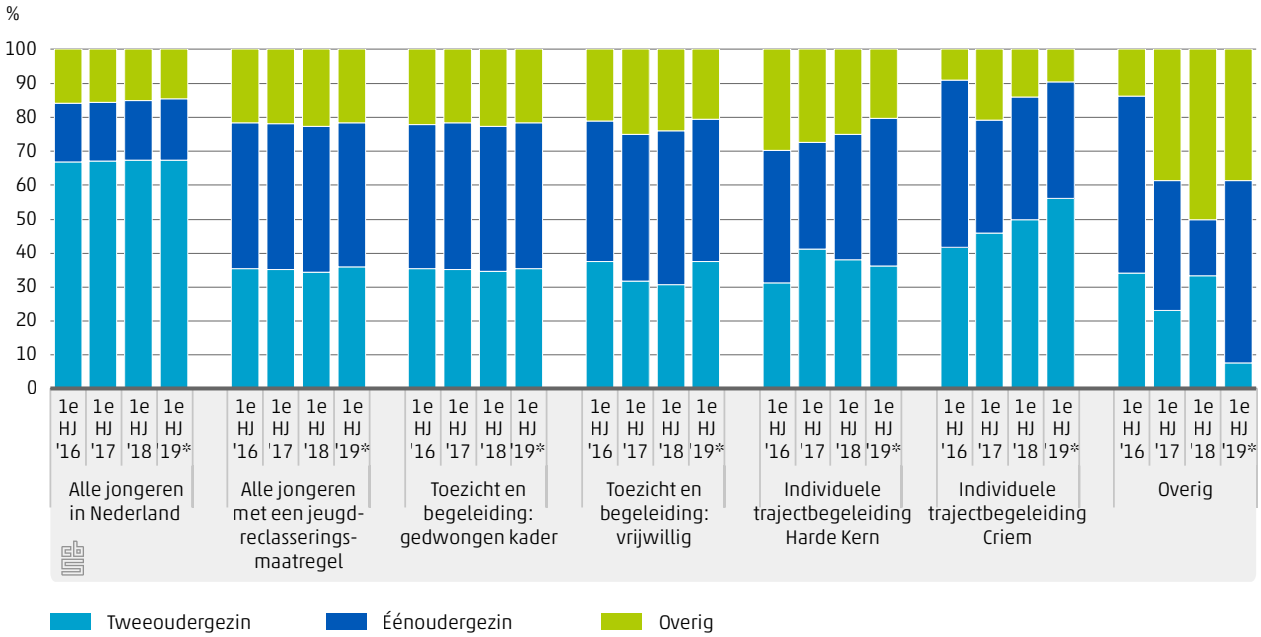

Bron: CBS.

[1)] Personen van 12 tot en met 22 jaar.
[2)] Voor het totaal aantal jongeren in Nederland is gekeken naar peildatum 1 januari.

De groep thuiswonende kinderen in een éénoudergezin is het ruimst vertegenwoordigd in de jeugdreclassering. Dit betrof 2 495 jongeren wat overeenkomt met 0,6 procent van alle thuiswonende kinderen in een éénoudergezin. Bij thuiswonende kinderen in een tweeoudergezin (0,1 procent) en overige huishoudens (0,4 procent) ligt dit aandeel lager.

Van alle jongeren met jeugdreclassering op 30 juni 2019 woont 36 procent thuis in een tweeoudergezin, 43 procent thuis in een éénoudergezin en 21 procent in een andere samenstelling van het huishouden. Ten opzichte van een jaar eerder is er een lichte verschuiving van overige huishoudens naar tweeoudergezinnen (zie figuur 2.4.3).

2.5 Jeugdreclassering vooral in regio Rotterdam

In de regio Rotterdam en Amsterdam wonen, ook relatief gezien, veel jongeren met jeugdreclassering (figuur 2.5.1).[1)] Ook in het noorden van Nederland, regio Den Haag en in Limburg, komen relatief veel jongeren met jeugdreclassering voor.

2.5.1 Jongeren met jeugdreclassering als percentage van het totale aantal jongeren, naar gemeente en arrondissement, peildatum 30 juni 2019*[1)2)]

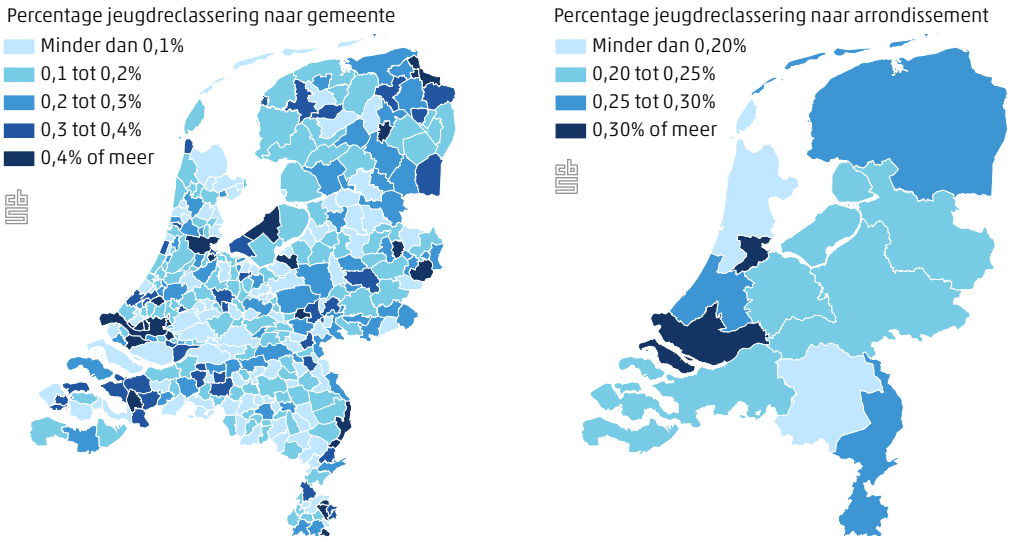

Bron: CBS.

[1)] Personen van 12 tot en met 22 jaar.
[2)] De peildatum van het totale aantal jongeren is 1 januari 2019 en komt dus niet overeen met de peildatum van het aantal jongeren met jeugdreclassering (30 juni 2019).

[1)] Volgens het woonplaatsbeginsel. Zie https://vng.nl/files/vng/201607_factsheet_woonplaatsbeginsel_2016.pdf

Deze hiervoor genoemde concentratie jongeren met jeugdreclassering blijkt ook uit de cijfers per jeugdzorgregio (tabel 2.5.2). De jeugdzorgregio's Rijnmond en Amsterdam-Amstelland, staan bovenaan met de grootste aandelen jongeren met jeugdreclassering. In Midden-Limburg West wonen juist relatief weinig jongeren met een jeugdreclasseringsmaatregel.

2.5.2 Jeugdregio's met de hoogste en laagste aandelen jongeren met jeugdreclassering, peildatum 30 juni 2019*[1)]

	% van het totale aantal personen van 12 tot en met 22 jaar[2)]
Grootste aandelen	
Rijnmond	0,49
Amsterdam-Amstelland	0,41
Utrecht Stad	0,34
Groningen	0,32
Flevoland	0,32
Kleinste aandelen	
Midden-Limburg West	0,11
West Friesland	0,12
Haarlemmermeer	0,13
Noord-Veluwe	0,14
Zuidoost Utrecht	0,14

Bron: CBS.

[1)] Personen van 12 tot en met 22 jaar met jeugdreclassering.
[2)] De peildatum van het totale aantal jongeren is 1 januari 2019 en komt dus niet overeen met de peildatum van het aantal jongeren met jeugdreclassering (30 juni 2019).

2.6 Vaker herhaald beroep bij ondertoezichtstelling en jeugdreclassering dan bij voogdij

Van de 5 470 maatregelen van ondertoezichtstelling die in het eerste halfjaar van 2019 zijn gestart ging het in 9,7 procent van de maatregelen om een herhaald beroep (tabel 2.6.1). Dat wil zeggen dat dezelfde soort maatregel in het betreffende kalenderjaar of in de vijf daaraan voorafgaande kalender jaren al eens is toegepast bij dezelfde jongere.

Het percentage herhaald beroep voor voogdij is in het eerste halfjaar van 2019 met 3,6 procent duidelijk lager dan bij ondertoezichtstellingen en jeugdreclassering. Het percentage is wel toegenomen ten opzichte van het eerste halfjaar van 2018, toen dit op 2,6 procent lag.

In het eerste halfjaar van 2019 ging het in 10,4 procent van de 2 845 begonnen jeugdreclasseringsmaatregelen om een jongere die in het betreffende kalenderjaar of in de vijf daaraan voorafgaande kalender jaren al eens eerder een jeugdreclasseringsmaatregel heeft gehad. Dit percentage is vergeleken met het vorige halfjaar licht toegenomen.

2.6.1 Percentage herhaald beroep[1)] jeugdbescherming en jeugdreclassering[2)]

		Jeugdbeschermingsmaatregelen	
	Jeugdreclasserings-maatregelen	Ondertoezichtstelling	Voogdij
Eerste halfjaar 2016	9,2	10,7	2,2
Eerste halfjaar 2017	9,2	11,3	3,6
Eerste halfjaar 2018	10,2	9,7	2,6
Eerste halfjaar 2019*	10,4	9,7	3,6

Bron: CBS.

1) Hierbij wordt teruggekeken naar de betreffende periode én de 5 daaraan voorafgaande kalenderjaren.
2) Jeugdbeschermings -en jeugdreclasseringsmaatregelen gestart in betreffende periode.

Meer informatie over jeugdbescherming en jeugd-reclassering kunt u vinden op de website van CBS:

Onderzoeksbeschrijving Beleidsinformatie Jeugd
https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/beleidsinformatie-jeugd

Tabellen Jeugdzorg na 1-1-2015
https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/navigatieScherm/thema?themaNr=83150

Begrippenlijst

Jeugdbeschermingsmaatregel (kinderbeschermingsmaatregel)
Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Het doel van de kinderbeschermingsmaatregelen is het opheffen van de bedreiging voor de veiligheid en ontwikkeling van het kind. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Duur van de jeugdbeschermingsmaatregel
De duur van een jeugdbeschermingsmaatregel is de periode tussen de aanvangsdatum en de einddatum van de jeugdbescherming. In het volgende worden deze twee datums toegelicht.

Datum aanvang jeugdbeschermingsmaatregel
De datum van de eerste dag waarop de jeugdbeschermingsmaatregel geldt. De datum is vastgelegd in de beschikking en is gelijk aan de datum van de uitspraak van de kinderrechter.

Datum einde jeugdbeschermingsmaatregel
De datum van de laatste dag waarop de jeugdbeschermingsmaatregel geldt. De datum waarop de jeugdbeschermingsmaatregel daadwerkelijk beëindigd is.

Jeugdreclassering
Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.

Duur van de jeugdreclasseringsmaatregel
De duur van een jeugdreclasseringsmaatregel is de periode tussen de aanvangsdatum en de einddatum van de maatregel. In het volgende worden deze twee datums toegelicht.

Datum aanvang jeugdreclassering

De datum van de eerste dag waarop de maatregel jeugdreclassering geldt. De datum is vastgelegd in het document waarin het besluit tot het inzetten van de maatregel is vastgelegd. Het gaat om de betekende beschikking die onherroepelijk is geworden.

Datum einde jeugdreclassering

De datum van de laatste dag waarop de maatregel jeugdreclassering geldt. De datum is vastgelegd in het document waarin het besluit tot het inzetten van de maatregel is vastgelegd.

Reden beëindiging maatregel

De reden waarom de maatregel voor de jongere is beëindigd:
Opties bij (voorlopige) ondertoezichtstelling:

- Bereiken meerderjarigheid jeugdige
- Tussentijdse opheffing
- Niet verlengd/Beëindiging volgens plan
- Gezagsbeëindigende maatregel
- Overlijden jeugdige
- Voorlopige OTS naar OTS

Opties bij (tijdelijke/voorlopige voogdij):

- Bereiken meerderjarigheid jeugdige
- Voogdij naar pleegouder
- Voogdij naar contactpersoon oftewel burgervoogd
- Herstel gezag
- Overlijden jeugdige

Opties bij jeugdreclassering:

- Beëindiging volgens plan
- Tussentijdse opheffing
- Overgang naar volwassenreclassering
- Terugmelding
- Nader besluit rechter
- Overlijden jeugdige

Herhaald beroep

Een jeugdbeschermingsmaatregel wordt als herhaald beroep gezien, als de desbetreffende jongere in het betreffende kalenderjaar of in de vijf daaraan voorafgaande kalenderjaren al een maatregel van hetzelfde type heeft ontvangen. De volgende typen maatregelen worden daarbij onderscheiden: ondertoezichtstelling (al dan niet voorlopig) en voogdij (al dan niet voorlopig of tijdelijk). Een voogdijmaatregel bij een jongere die eerder een ondertoezichtstelling had (en andersom), wordt niet als herhaald beroep gezien.

Een jeugdreclasseringsmaatregel wordt als herhaald beroep gezien, als de desbetreffende jongere in het betreffende kalenderjaar of in de vijf daaraan voorafgaande kalenderjaren al een jeugdreclasseringsmaatregel heeft ontvangen (ongeacht het type maatregel).

Als er bij de start van een nieuwe maatregel al een maatregel van hetzelfde type loopt bij de jongere, wordt de nieuwere maatregel niet gezien als herhaald beroep, maar als een aanvulling van of uitbreiding op de al lopende maatregel.